YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

14 päivänä syyskuuta 2004 *

Asiassa C-19/03,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä,

jonka Landgericht München I (Saksa) on esittänyt 17.12.2002 tekemällään päätöksellä, joka on kirjattu saapuneeksi yhteisöjen tuomioistuimeen 20.1.2003, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Verbraucher-Zentrale Hamburg eV

vastaan

O2 (Germany) GmbH & Co. OHG,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, jaostojen puheenjohtajat P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, C. Gulmann, J.-P. Puissochet (esittelevä tuomari) ja J. N. Cunha Rodrigues sekä tuomarit R. Schintgen, F. Macken, N. Colneric ja S. von Bahr,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

julkisasiamies: M. Poiares Maduro,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Múgica Arzamendi,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 13.1.2004 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— O2 (Germany) GmbH & Co. OHG, edustajanaan Rechtsanwalt P. Neuwald,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään U. Wölker ja P. Aalto,

kuultuaan julkisasiamiehen 25.3.2004 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tietyistä euron käyttöön ottamiseen liittyvistä säännöksistä 17 päivänä kesäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1103/97 (EYVL L 162, s. 1) 5 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Verbraucher-Zentrale Hamburg eV (jäljempänä Verbraucher-Zentrale) ja O2 (Germany) GmbH & Co. OHG (jäljempänä O2) ja joka koskee tapaa, jolla viimeksi mainittu muunsi euroiksi ja pyöristi sopimustensa mukaisen puhelujen minuuttihinnan, joka oli siihen asti ilmaistu Saksan markkoina.

Asiaa koskevat yhteisön oikeussäännöt

3 Asetuksen N:o 1103/97 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Euron käyttöönotto ei muuta mitään oikeudellisen asiakirjan ehtoa eikä vapauta minkään oikeudellisen asiakirjan mukaisesta suoritusvelvollisuudesta eikä anna osapuolelle oikeutta sellaisen asiakirjan yksipuoliseen muuttamiseen tai irtisanomiseen. Tätä säännöstä sovelletaan, jolleivät osapuolet ole sopineet muusta."

4 Saman asetuksen 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Muuntokurssit hyväksytään siten, että yksi euro ilmaistaan suhteessa kunkin osallistuvan jäsenvaltion kansalliseen rahaan. Muuntokurssit hyväksytään kuuden merkitsevän numeron tarkkuudella.

2. Muuntokursseja ei muunnettaessa pyöristetä eikä lyhennetä.

3. Muuntokursseja käytetään muunnettaessa euroyksikköä kansallisiksi rahayksiköiksi tai kansallisia rahayksikköjä euroyksiköksi. Muuntokursseista johdettuja käänteisiä kursseja ei käytetä.

4. Muunnettaessa jonkin kansallisen rahayksikön määräisiä rahamääriä toisen kansallisen rahayksikön määräisiksi rahamäärä muunnetaan ensin euroyksikkönä ilmaistuksi rahamääräksi, mikä määrä voidaan pyöristää vähintään kolmen desimaalin tarkkuudella ja muunnetaan sitten toisen kansallisen rahayksikön määräiseksi. Mitään vaihtoehtoista laskentatapaa ei saa käyttää, ellei sillä saada samoja tuloksia."

5 Kyseisen asetuksen 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Rahamäärät, jotka maksetaan tai tilitetään 4 artiklan mukaisen euroyksiköksi muuntamisen jälkeisen pyöristämisen yhteydessä, pyöristetään ylös- tai alaspäin lähimpään senttiin. Maksettavat tai tilitettävät rahamäärät, jotka on muunnettu kansalliseksi rahayksiköksi, pyöristetään ylös- tai alaspäin lähimpään alayksikköön tai, jos alayksikköä ei ole, lähimpään yksikköön, taikka kansallisen lain tai käytännön mukaisesti kansallisen rahayksikön alayksikön tai yksikön kerrannaiseen tai murto-osaan. Jos muuntokurssin soveltamisen tulos on täsmälleen yksikköjen keskivälissä, määrä pyöristetään ylöspäin."

6 Euron käyttöönotosta 3 päivänä toukokuuta 1998 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 974/98 (EYVL L 139, s. 1) 14 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Siirtymäkauden päättyessä voimassa olevissa oikeudellisissa asiakirjoissa esiintyviä viittauksia kansallisiin valuuttayksiköihin pidetään viittauksina euroyksikköön kyseisten vaihtokurssien mukaisesti. Asetuksessa (EY) N:o 1103/97 säädettyjä pyöristämissääntöjä sovelletaan."

7 Asetuksen N:o 974/98 13 artiklassa säädetään, että "siirtymäkauden päättymisestä alkaen" sovelletaan muun muassa edellä mainittua 14 artiklaa, ja kyseisen asetuksen 1 artiklan mukaan siirtymäkaudella tarkoitetaan "ajanjaksoa, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 1999 ja päättyy 31 päivänä joulukuuta 2001".

8 Euron ja euron käyttöön ottavien jäsenvaltioiden valuuttojen välisistä muuntokursseista 31 päivänä joulukuuta 1998 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2866/98 (EYVL L 359, s. 1) 1 artiklan mukaan euron ja Saksan markan välinen muuntokurssi kiinnitetään peruuttamattomasti siten, että 1 euro on 1,95583 markkaa.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

9 O2, joka oli huhtikuuhun 2002 asti nimeltään VIAG Interkom GmbH & Co., on Münchenin (Saksa) sijoittautunut matkapuhelinoperaattori. Sen matkapuhelinsopimuksissa määrätään, että sen tariffit perustuvat minuuttihintaan, joka vaihtelee asiakkaan valitseman hinnoittelutavan mukaan, ja että laskutettavat puheluajat lasketaan kymmenen sekunnin sykäyksen perusteella.

10 Ennen euroon siirtymistä O2:n käyttämien eri hinnoittelutapojen mukainen minuuttihinta ilmaistiin Saksan markkoina (DEM) kahden desimaalin tarkkuudella, ja yhtenä tariffina oli esimerkiksi 0,05 DEM ("Genion Home" -tariffi, jota sovellettiin kiinteään verkkoon kello 21:n jälkeen soitettuihin puheluihin). Tämän tariffin mukainen sykäyshinta oli 0,00833 DEM, ja kymmenen minuutin pituisen puhelun hinta oli 0,50 DEM.

11 Kesän 2001 aikana O2 muunsi sopimuksissaan Saksan markkoina ilmaistut rahamäärät euroiksi. Se sovelsi asetuksen N:o 2866/98 1 artiklassa kiinnitettyä muuntokurssia, jonka mukaan 1 euro on 1,95583 DEM, ja pyöristi edellä mainitun tariffin mukaisen minuuttihinnan eli 0,02556 euroa — ottaen huomioon vain viisi ensimmäistä desimaalia — lähimpään senttiin eli ylöspäin, jolloin minuuttihinnaksi tuli 0,03 euroa.

12 Todettuaan, että muuntokurssin soveltamisen ja pyöristämisen seurauksena kyseisen tariffin mukaisten puhelujen hinta nousi, koska kymmenen minuutin pituisen puhelun hinnaksi tuli 0,3 euroa eli 0,59 DEM aikaisemman 0,5 DEM:n sijaan, Verbraucher-Zentrale (elin, jolla on toimivalta nostaa kanteita kuluttajansuojalakien rikkomisesta) katsoi, että O2 oli loukannut sopimusten jatkuvuutta ja mahdollisimman tarkkaa muuntamista koskevia periaatteita, jotka sen mukaan vahvistetaan asetuksissa N:o 1103/97 ja N:o 2866/98.

13 Verbraucher-Zentrale saattoi 20.2.2002 nostamallaan kanteella asian Landgerichtin käsiteltäväksi ja väitti tässä tuomioistuimessa, että O2:n sopimusten mukainen minuuttihinta ei ole asetuksen N:o 1103/97 5 artiklassa tarkoitettu maksettava tai tilitettävä rahamäärä. Se väitti, että kyseinen hinta on pelkästään välisumma, jota ei saada pyöristää. Sen mukaan kyseisen hinnan muuntaminen ja pyöristäminen vaikuttavat kielteisesti kuluttajiin, vaikka asetuksella N:o 1103/97 nimenomaisesti pyritään suojelemaan heitä.

14 O2 väitti päinvastoin, että minuuttihinta on ratkaiseva tekijä vertailtaessa matkapuhelinoperaattoreiden hintoja ja että se on minkä tahansa hinnan tavoin asetuksen N:o 1103/97 5 artiklassa tarkoitettu rahamäärä, joka kuluttajan on maksettava, sekä samassa artiklassa tarkoitettu tilitettävä rahamäärä. Se väitti, että minuuttihinnan ilmoittaminen useamman desimaalin tarkkuudella on vastoin hintojen selvyyttä ja todenperäisyyttä koskevia periaatteita, jotka vahvistetaan hintojen ilmoittamista koskevassa kansallisessa lainsäädännössä. O2 totesi lisäksi, että niiden puhelujen minuuttihinnat, jotka perustuivat muihin tariffeihin kuin siihen, jonka Verbraucher-Zentrale mainitsi esimerkkinä, olivat muuntamisen ja pyöristämisen johdosta alentuneet, joten O2:n asiakkaille ei kokonaisuutena tarkastellen aiheutunut haittaa tavasta, jolla kyseinen yhtiö siirtyi euron käyttöön.

15 Landgericht katsoi, että asetuksen N:o 1103/97 yhtenä tavoitteena on kuluttajansuoja. Se totesi, että O2:lla ei ollut hintojen ilmoittamista koskevan kansallisen lainsäädännön nojalla mitään velvollisuutta muuntaa euroiksi ja pyöristää minuuttihintojaan ja että kyseisen kansallisen lainsäädännön vaatimukset voitiin täyttää ilmoittamalla hinnat markkoina. Se korosti, että asetuksen N:o 1103/97 5 artiklaa voidaan katsoa rikotun ainoastaan, jos sopimusten mukaiset minuuttihinnat eivät ole kyseisessä säännöksessä tarkoitettuja maksettavia tai tilitettäviä rahamääriä ja jos kyseisestä asetuksesta seuraa, että muita kuin maksettavia tai tilitettäviä rahamääriä ei voida pyöristää.

16 Landgericht katsoi ensinnäkin asetuksen N:o 1103/97 5 artiklan sanamuodon perusteella, että minuuttihinta on pelkkä laskennan perusta ja että se ei siis ole asiakkaan maksama eikä myöskään O2:n tilittämä rahamäärä. Landgerichtin mukaan O2 poikkesi kyseisillä muuntamis- ja pyöristämistoimillaan sopimusperusteisesta sitoumuksestaan tarjota puhelinpalveluja tiettyyn minuuttihintaan, vaikka asetuksen N:o 1103/97 3 artiklassa säädetään, että euron käyttöönotolla ja siihen liittyvillä välttämättömillä muuntamisilla ei voida perustella oikeudellisten velvoitteiden noudattamatta jättämistä. Landgericht kuitenkin totesi, että minuuttihinta tosiaankin oli kuluttajien kannalta ratkaiseva vertailutekijä ja että euroon siirtymisen kannalta ei ollut tarkoituksenmukaista ilmoittaa kyseistä hintaa edelleen kansallisessa rahassa tai lukemattomien desimaalien tarkkuudella.

17 Landgericht München katsoi näin ollen, että asetuksen N:o 1103/97 sanamuodon mukainen tulkinta ja teleologinen tulkinta ovat keskenään ristiriidassa, ja päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko asetuksen N:o 1103/97 5 artiklan ensimmäistä virkettä tulkittava siten, että yksityisoikeudellisessa sopimussuhteessa ainoastaan kulloinenkin laskun loppusumma tai laskuun merkitty yksittäissumma voidaan pyöristää tai on pyöristettävä, vai onko samoin sopimusperusteinen yksikköhinta/tariffi (tässä minuuttihinta) kyseisessä säännöksessä tarkoitettu rahamäärä, joka on maksettava tai tilitettävä? Onko sen kannalta, onko tariffi asetuksen N:o 1103/97 5 artiklassa tarkoitettu maksettava tai tilitettävä rahamäärä, ratkaisevaa merkitystä sillä, että kyseinen tariffi perustuu laskun loppusumman laskemisen pohjaksi otetun yksikön (tässä 10 sekunnin sykäyksen) tiettyyn kerrannaiseen (tässä 6 kertaa), tai sillä, että tariffi on kuluttajan kannalta ratkaiseva kriteeri?

2) Onko asetusta N:o 1103/97 (erityisesti sen 5 artiklaa) tulkittava siten, että siinä annetaan tyhjentävät säännökset, joiden nojalla muita kuin maksettavia tai tilitettäviä rahamääriä (jos sellaisia on) ei voida pyöristää 5 artiklassa kuvatulla tavalla, niin että kyseiset rahamäärät on edelleen ilmoitettava entisessä kansallisessa rahassa tai että muuntamisen tulos on ilmoitettava tarkasti?"

Ensimmäinen kysymys

18 Ensimmäisellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin kysyy lähinnä sitä, onko sellaisen minuuttihinnan kaltainen tariffi, jonka mukaan O2 laskuttaa asiakkaitaan puheluista, asetuksen N:o 1103/97 5 artiklan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettu

rahamäärä, joka on maksettava tai tilitettävä, vai voiko tällaisen rahamäärän muodostaa ainoastaan se loppusumma, josta kuluttajaa tosiasiallisesti laskutetaan.

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

19 O2 väittää, että se sovelsi asianmukaisesti asetuksen N:o 1103/97 5 artiklan ensimmäisen virkkeen mukaista pyöristämissääntöä ja että sen asiakkaille ei aiheutunut kokonaisuutena tarkastellen tästä haittaa, koska siirtyminen euron käyttöön merkitsee sen soveltamien eri minuuttihintojen mukaan sekä aiempaa korkeampia että alempia tariffeja.

20 O2 katsoo, että pääasia koskee ainoastaan minuuttihintojen euroiksi muuntamisen ja niiden pyöristämisen mahdollisuutta eikä niitä yksityiskohtaisia sääntöjä, joiden mukaisesti kyseiset hinnat pyöristetään muuntamisen jälkeen. O2:n mukaan merkitystä on siis vain sillä, että tulkitaan asetuksen N:o 1103/97 4 artiklaa, joka koskee muuntamis- ja pyöristämismahdollisuuksia, koska kyseisen asetuksen 5 artiklan ensimmäisessä virkkeessä vain vahvistetaan rahamäärien yksityiskohtaiset pyöristämissäännöt.

21 O2 väittää noudattaneensa asetuksen N:o 1103/97 4 artiklan 2 ja 3 kohdan säännöksiä. Se väittää, että se ei muuntamistoimissaan pyöristänyt eikä lyhentänyt muuntokursseja ja että se sovelsi kurssia, joka oli vahvistettu Saksan markkojen muuntamiseksi euroiksi. Se väittää saman asetuksen 4 artiklan 4 kohdan osalta, ettei kyseistä säännöstä voida soveltaa käsiteltävänä olevassa asiassa, koska mitään rahamäärää ei ole muunnettu kansallisesta rahasta toiseen.

22 O2:n mukaan kyseiset artiklat ja muut yhteisön oikeuden säännökset ja määräykset eivät rajoita asetuksen N:o 1103/97 5 artiklan ensimmäiseen virkkeeseen sisältyvän pyöristämissäännön soveltamista siihen kokonaissummaan, josta kuluttajaa tosiasiallisesti laskutetaan. O2 väittää erityisesti, että kyseisen asetuksen 4 artiklassa ei ole mitään sellaista sääntöä, jolla kiellettäisiin muuntamasta ja pyöristämästä minuuttihinnan kaltaista rahamäärää, joka puhelujen laskutusyksikkönä on kuluttajan kanssa sovittu ratkaiseva rahamäärä. O2:n mukaan komissio on sitä paitsi myöntänyt, että molemmat muuntamismenetelmät — ensimmäisessä muunnetaan kukin välisumma, toisessa muunnetaan ainoastaan loppusumma — ovat euroa koskevissa asetuksissa määriteltyjen pyöristämissääntöjen mukaisia.

23 O2 väittää lopuksi, että minuuttihinta on kuluttajan kanssa sovittu maksettava rahamäärä ja vastaa siis tosiasiallisesti asetuksen N:o 1103/97 5 artiklan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettua maksettavaa rahamäärää, johon pyöristämissääntöä sovelletaan. O2:n mukaan tätä puhelujen laskutusperusteena käytettävää hintaa on joka tapauksessa pidettävä samassa säännöksessä tarkoitettuna tilitettävänä rahamääränä. O2:n mukaan ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelun kannalta on merkityksetöntä, perustuuko minuuttihinnan kaltainen tariffi laskun loppusumman laskemisen pohjaksi otetun yksikön tiettyyn kerrannaiseen vai onko kyseinen tariffi kuluttajan kannalta ratkaiseva kriteeri.

24 Komissio katsoo, että asetuksessa N:o 1103/97 ei määritellä "maksettavia tai tilitettäviä" rahamääriä. Komission mukaan kyseisen asetuksen johdanto-osan 11 perustelukappaleesta, jonka mukaan euron käyttöönotto "edellyttää" rahamäärien pyöristämistä, seuraa, että pyöristämissääntöjen on koskettava ainoastaan niitä seikkoja, jotka ovat välttämättömiä euroon siirtymiseksi.

25 Komissio väittää, että koska euron pienin alayksikkö on yksi sentti, kaikkia niitä rahamääriä, joiden osalta käytännön syyt estävät jakamasta tätä pienintä alayksikköä edelleen pienempiin yksiköihin, on pidettävä maksettavina tai tilitettävinä rahamäärinä ja että ne on näin ollen pyöristettävä lähimpään senttiin. Näin on komission mukaan asia esimerkiksi rahavelkojen tai tiliotteissa tai taseissa mainittujen rahamäärien osalta.

26 Komissio väittää sen sijaan, että sellaista summaa, jota käytetään ainoastaan kyseisten rahamäärien laskemiseen, kuten pääasiassa kyseessä olevaa minuuttihintaa, jonka ilmoittaminen tarkempana lukuna ei aiheuta mitään käytännön ongelmaa, on pidettävä sellaisena välisummana, jota ei saa pyöristää asetuksen N:o 1103/97 5 artiklassa vahvistettujen edellytysten mukaisesti. Tähän näkemykseen ei komission mukaan vaikuta se, että minuuttihinta on kuluttajan kannalta ratkaiseva vertailukriteeri. Komissio väittää sitä paitsi, että jotkut O2:n kilpailijat ovat pyöristäneet euroiksi muunnetun minuuttihintansa neljänteen desimaaliin eikä lähimpään senttiin.

27 Asetuksen N:o 1103/97 5 artiklan ensimmäistä virkettä on komission mukaan siis tulkittava siten, että se ei koske O2:n sopimusten mukaisten minuuttihintojen kaltaisia rahamääriä.

Yhteisöjen tuomioistuimen vastaus

28 Asetuksessa N:o 1103/97 ei mitenkään määritellä sen 5 artiklan ensimmäiseen virkkeeseen sisältyvää "maksettavien tai tilitettävien rahamäärien" käsitettä.

29 Vaikka kyseisen säännöksen sanamuodosta ilmeneekin selvästi, että kyseiseen käsitteeseen kuuluvat yhtäältä rahamäärät, jotka ovat kuluttajan maksettavina, eli kaikki rahavelat, ja toisaalta rahamäärät, jotka on kirjattu kirjanpitoasiakirjoihin tai tiliotteisiin, sen avulla ei voida suoralta kädeltä selvittää, kattaako kyseinen käsite myös O2:n käyttämien minuuttihintojen kaltaiset rahamäärät, joiden perusteella lasketaan kuluttajan maksettavana oleva hinta.

30 Koska asetuksen N:o 1103/97 sanamuodosta ei käy tämän osalta muuta ilmi, on syytä tarkastella tämän asetuksen tarkoituksia.

31 Kyseisen asetuksen kaikista perusteluista ja säännöksistä ilmenee, että sillä pyritään varmistamaan, että yhteiseen rahaan siirrytään siten, ettei siirtyminen vaikuta kansalaisten ja yritysten jo tekemiin sitoumuksiin. Tätä silmällä pitäen kyseisen asetuksen johdanto-osan neljännessä perustelukappaleessa todetaan, että "— — aikaisessa vaiheessa turvatun oikeusvarmuuden ansiosta kansalaiset ja yritykset voivat suorittaa valmistelut hyvissä olosuhteissa". Kyseisen asetuksen johdanto-osan seitsemännessä perustelukappaleessa todetaan, että "yleisesti hyväksytyn oikeusperiaatteen mukaan uuden rahan käyttöön ottaminen ei vaikuta sopimusten tai muiden oikeudellisten asiakirjojen jatkuvuuteen". Samassa perustelukappaleessa täsmennetään, että niiden asetuksen N:o 1103/97 säännösten, jotka koskevat sopimusten jatkuvuutta, tavoitteena on "oikeusvarmuuden ja avoimuuden varmistaminen taloudellisille toimijoille, erityisesti kuluttajille — —". Asetuksen N:o 1103/97 3 artiklan ensimmäisessä virkkeessä säädetään, että "euron käyttöönotto ei muuta mitään oikeudellisen asiakirjan ehtoa eikä vapauta minkään oikeudellisen asiakirjan mukaisesta suoritusvelvollisuudesta eikä anna osapuolelle oikeutta sellaisen asiakirjan yksipuoliseen muuttamiseen tai irtisanomiseen".

32 Tämän euroon siirtymisen neutraalisuuden tavoite koskee myös muuntamissääntöjen vahvistamista. Siihen pyrkiminen, että muuntaminen olisi niin kansalaisten kuin yritystenkin osalta mahdollisimman neutraalia, edellyttää nimittäin sen varmistamista, että "muuntaminen voitaisiin suorittaa mahdollisimman täsmällisesti", kuten kyseisen asetuksen johdanto-osan 12 perustelukappaleessa todetaan. Asetuksen N:o 1103/97 4 artiklan 1 kohdassa säädetään näin ollen, että muuntokurssit "hyväksytään kuuden merkitsevän numeron tarkkuudella". Saman artiklan 2 kohdassa täsmennetään, että "muuntokursseja ei muunnettaessa pyöristetä eikä lyhennetä", ja sen 3 kohdassa todetaan, että "muuntokursseista johdettuja käänteisiä kursseja ei käytetä", ja tällä viimeksi mainitulla säännöksellä pyritään asetuksen N:o 1103/97 johdanto-osan kymmenennen perustelukappaleen mukaan välttämään huomattavat epätarkkuudet, erityisesti kun kyse on suurista rahamääristä.

33 Euroon siirtymisen neutraalisuuden tavoite otetaan huomioon myös asetuksen N:o 1103/97 johdanto-osan 11 perustelukappaleessa, jossa todetaan, että rahamäärien pyöristämistä koskevat säännöt "eivät vaikuta mihinkään pyöristämistä koskevaan käytäntöön, yleiseen tapaan tai kansallisiin määräyksiin, joilla aikaansaadaan parempi tarkkuus välilaskelmissa".

34 Tästä asetuksen N:o 1103/97 tavoitteiden arvioinnista ja erityisesti sen johdanto-osan 11 perustelukappaleessa tehdystä viittauksesta rahamäärien kansallisiin pyöristämissääntöihin seuraa, että kyseisessä asetuksessa vahvistetaan ainoastaan tiettyjen rahamäärien pyöristämistä koskevat vähimmäissäännöt ja jätetään kansallisten viranomaisten tehtäväksi pysyttää voimassa tai antaa säännöt, joilla voitaisiin paremmin edistää yhteiseen rahaan siirtymisen neutraalisuuden tavoitetta. Kyseisen 11 perustelukappaleen sanamuotokin jo osoittaa, että asetukseen N:o 1103/97 sisältyvillä rahamäärien yksityiskohtaisilla pyöristämissäännöillä ei pyritä sääntelemään tyhjentävästi kyseisiä rahamääriä koskevia välilaskelmia.

35 Jos asetuksen N:o 1103/97 5 artiklan ensimmäistä virkettä tulkittaisiin siten, että se koskee kaikkia rahamääriä, myös niitä, jotka eivät ole maksettavina eivätkä tilitettävinä, kyseisen säännöksen nojalla olisi noudatettava sellaista pyöristämissääntöä, joka ei kaikissa tapauksissa vastaisi euron käyttöönoton neutraalisuuden tavoitteen edellyttämää tarkkuutta ja joka voisi sitten vaikuttaa tarkempiin kansallisiin sääntöihin.

36 Asetuksen N:o 1103/97 5 artiklan ensimmäistä virkettä ei siis pidä tulkita laajasti. Se voi koskea, kuten komissio perustellusti toteaa, ainoastaan tämän tuomion 29 kohdassa mainittuja rahamääriä, joiden pyöristäminen lähimpään senttiin on käytännön syistä — olivatpa ne kaupallisia, kirjanpidollisia tai taloudellisia syitä — paitsi perusteltua myös välttämätöntä.

37 On nimittäin todettava, että koska euron pienin alayksikkö on yksi sentti, kuluttajan tosiasiallisesti maksama hinta, kun kyseessä on käteismaksu, voidaan ilmaista ainoastaan lähimmän sentin tarkkuudella. Samoin on todettava, että koska laskut pyöristetään lähimpään senttiin, kyseisiä laskuja vastaavat kirjanpitoasiakirjat ja tiliotteet on laadittava yhtä tarkasti.

38 Pankkikorttien tai tilisiirtojen kaltaisten sähköisten maksuvälineiden kehityksen avulla rahamäärät olisi tosin voitu ilmaista kyseistä alayksikköä tarkemmin. Ilmiselvien käytännön syiden takia oli kuitenkin mahdotonta, että kansalaisille ja yrityksille olisi asetettu tällaisia vaatimuksia, joita ei missään tapauksessa voitu täyttää käteismaksuissa.

39 Yhteisön lainsäätäjä oli tietoinen niistä väistämättömistä epätarkkuuksista, joita liittyy rahamäärien pyöristämiseen lähimpään senttiin, ja tyytyi siis säätämään, että kyseistä käytäntöä olisi sovellettava maksettaviin tai tilitettäviin rahamääriin, ja täsmentämään asetuksen N:o 1103/97 5 artiklan viimeisessä virkkeessä, että "jos muuntokurssin soveltamisen tulos on täsmälleen yksikköjen keskivälissä, määrä pyöristetään ylöspäin".

40 Pääasiassa kyseessä olevan minuuttihinnan kaltaisesta tariffista on todettava, että sen määrää ei ole minkään käytännön syyn takia välttämätöntä pyöristää kaikissa tapauksissa kahteen desimaaliin. Tavaroiden ja palvelujen yksikköhinta voidaan nimittäin ilmaista tarkemmin, minkä useiden taloudellisten toimijoiden käytännöt osoittavat. Erityisesti on todettava, että kyseistä rahamäärää ei tosiasiallisesti laskuteta kuluttajalta, eikä hän myöskään tosiasiallisesti maksa sitä, ja että kyseistä rahamäärää ei merkitä sellaisenaan mihinkään kirjanpitoasiakirjaan tai tiliotteeseen. Näin ollen kyseinen rahamäärä ei ole asetuksen N:o 1103/97 5 artiklan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettu maksettava tai tilitettävä rahamäärä. Sitä ei siis saada kaikissa tapauksissa pyöristää lähimpään senttiin.

41 Tähän päätelmään ei vaikuta se, että kyseinen tariffi on kuluttajalle tarjottujen tavaroiden ja palvelujen hinnan ratkaiseva seikka. On nimittäin todettava, että tariffin ilmaiseminen vain kahden desimaalin tarkkuudella ei välttämättä ole paras tapa antaa kuluttajalle täydelliset tiedot tariffeista.

42 Se, että kyseinen tariffi perustuu laskun loppusumman laskemisen pohjaksi otetun yksikön (10 sekunnin sykäyksen) tiettyyn kerrannaiseen (6 kertaa), ei myöskään vaikuta ennakkoratkaisukysymykseen annettavaan vastaukseen. Koska kyseinen tariffi ei ole kuluttajan tosiasiallisesti maksama summa, se ei ole asetuksessa N:o 1103/97 tarkoitettu maksettava tai tilitettävä rahamäärä, olipa sen rakenne tai laskutapa millainen tahansa.

43 Ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on siis syytä vastata siten, että pääasiassa kyseessä olevan minuuttihinnan kaltainen tariffi ei ole asetuksen N:o 1103/97 5 artiklan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettu maksettava tai tilitettävä rahamäärä, joten sitä ei saada kaikissa tapauksissa pyöristää lähimpään senttiin. Tähän arviointiin ei vaikuta se, että kyseinen tariffi perustuu laskun loppusumman laskemisen pohjaksi otetun yksikön tiettyyn kerrannaiseen, tai se, että kyseinen tariffi on kuluttajan kannalta tavaroiden tai palvelujen hinnan ratkaiseva seikka.

Toinen kysymys

44 Toisella kysymyksellään kansallinen tuomioistuin kysyy lähinnä sitä, onko asetusta N:o 1103/97 ja erityisesti sen 5 artiklan ensimmäistä virkettä tulkittava siten, että kyseinen säännös estää muiden kuin maksettavien tai tilitettävien rahamäärien pyöristämisen lähimpään senttiin.

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

45 O2 väittää, että kaikki rahamäärät ovat maksettavia tai tilitettäviä rahamääriä ja että ne kaikki voidaan muuntaa ja näin ollen pyöristää asetuksen N:o 1103/97 5 artiklan ensimmäisessä virkkeessä määriteltyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti. Se väittää, että jos kyse ei olisi maksettavista eikä tilitettävistä rahamääristä, ne eivät kuuluisi kyseisessä asetuksessa tarkoitettujen pyöristämissääntöjen soveltamisalaan, ja ne olisi edelleen ilmaistava entisessä kansallisessa rahassa tai niiden muuntamisen tulos olisi ilmoitettava tarkasti, mikä olisi vastoin tavoitetta siirtyä nopeasti euron käyttöön.

46 O2 väittää toissijaisesti, että mikäli minuuttihintaa ei pidetä asetuksen N:o 1103/97 5 artiklan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettuna maksettavana tai tilitettävänä rahamääränä, kyseistä säännöstä on tulkittava siten, että se ei estä muiden rahamäärien, kuten pääasiassa kyseessä olevan minuuttihinnan, pyöristämistä lähimpään senttiin.

47 Komission mukaan siitä, että kyseisessä säännöksessä ei mainita muita rahamääriä, ei voida päätellä, että muiden rahamäärien pyöristäminen olisi ehdottomasti kiellettyä, koska tällainen kielto olisi edellyttänyt nimenomaista mainintaa, vaikka kyseinen asetus perustuukin periaatteeseen, jonka mukaan muuntamisen on tapahduttava mahdollisimman tarkasti. Komissio siis väittää, että kyseinen 5 artikla koskee ainoastaan tässä artiklassa tarkoitettujen rahamäärien pyöristämistä; että siinä säädetään vähimmäistarkkuudesta ja että se ei estä sitä, että kansallisella oikeudella pyritään muiden rahamäärien osalta erityisesti välilaskelmien avulla tarkempaan tulokseen.

Yhteisöjen tuomioistuimen vastaus

48 Kuten ensimmäiseen kysymykseen annetusta vastauksesta ilmenee, asetuksen N:o 1103/97 5 artiklan ensimmäisessä virkkeessä vahvistetaan pyöristämissääntö, jota sovelletaan ainoastaan kyseisessä säännöksessä tarkoitettuihin rahamääriin. Kyseisen asetuksen muissa säännöksissä taas ei ole mitään pyöristämissääntöä, joka koskisi muita rahamääriä, kuten tavaroiden ja palvelujen yksikköhintoja tai välisummia, joiden avulla voitaisiin laskea maksettavat tai tilitettävät rahamäärät. Asetuksessa N:o 1103/97 ei nimittäin voitu, kun huomioon otetaan erityisesti jäsenvaltioiden entisten rahayksiköiden eri arvot, määrittää yhdenmukaisesti kaikkien euron käyttöön ottaneiden jäsenvaltioiden osalta, miten tarkasti kyseiset yksikköhinnat tai välisummat olisi pyöristettävä.

49 On kuitenkin todettava, että se, ettei itse asetuksessa N:o 1103/97 säädetä siitä, miten tarkasti muut rahamäärät on pyöristettävä, ei merkitse sitä, ettei kyseiseen pyöristämiseen sovellettaisi sopimusten jatkuvuuden yleistä periaatetta, jota kyseisen asetuksen 3 artikla ilmentää, eikä se merkitse sitäkään, että kyseisessä pyöristämisessä voitaisiin jättää huomiotta euroon siirtymisen neutraalisuuden tavoite, johon kyseisellä asetuksella pyritään.

50 Yhtäältä on todettava, että asetuksen N:o 1103/97 5 artiklan ensimmäisen virkkeen mukainen sääntö pyöristämisestä lähimpään senttiin ja tätä sääntöä täydentävä saman artiklan viimeisen virkkeen mukainen sääntö tiettyjen rahamäärien pyöristämisestä ylöspäin lähimpään senttiin on säädetty taloudellisia toimijoita silmällä pitäen vain välttämättömistä käytännön syistä.

51 Näiden kahden säännön yhteisvaikutuksesta tavaroiden ja palvelujen arvon euroiksi muuntamisen tulos jää suhteellisen epätarkaksi, ja tämä epätarkkuus voi jopa muuttaa huomattavasti sopimushintoja ja näin ollen johtaa sopimusten jatkuvuutta ja euroon siirtymisen neutraalisuutta koskevien vaatimusten rikkomiseen. Tästä seuraa, että muiden kuin asetuksen N:o 1103/97 5 artiklan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettujen rahamäärien pyöristäminen vain kahteen desimaaliin ei voi kaikissa tapauksissa täyttää kyseisten vaatimusten mukaista tarkkuuden tarvetta, vaikka oletettaisiinkin, ettei tällaista pyöristämiskäytäntöä kielletä kansallisissa säännöksissä.

52 Toisaalta on todettava, että asetuksen N:o 1103/97 johdanto-osan 11 perustelukappaleen mukaan kyseisen asetuksen pyöristämissäännöt "eivät vaikuta mihinkään pyöristämistä koskevaan käytäntöön, yleiseen tapaan tai kansallisiin määräyksiin, joilla aikaansaadaan parempi tarkkuus välilaskelmissa", ja kyseisestä perustelukappaleesta ilmenee, että kyseisen asetuksen laatijat eivät antaneet kansallisille viranomaisille toimivaltaa poiketa jatkuvuuden ja neutraalisuuden vaatimuksista vahvistettaessa hintoihin tai välisummiin sovellettavia yksityiskohtaisia pyöristämissääntöjä.

53 Edellä esitetystä seuraa, että vaikka asetus N:o 1103/97 ei yleisesti estäkään sitä, että muut kuin kyseisen asetuksen 5 artiklan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitetut rahamäärät pyöristetään lähimpään senttiin, tämä pyöristämismenetelmä ei kuitenkaan saa vaikuttaa taloudellisten toimijoiden, mukaan lukien kuluttajien, hyväksymiin sopimusvelvoitteisiin, eikä sillä saa myöskään olla todellista vaikutusta tosiasiallisesti maksettaviin hintoihin.

54 Näin ollen on katsottava, että kun maksettava hinta perustuu lukuisiin välilaskelmiin, tavaroiden ja palvelujen yksikköhinnan tai kunkin laskutuksessa käytettävän välisumman pyöristämisellä lähimpään senttiin voi olla todellista vaikutusta hintaan, jonka kuluttajat tosiasiallisesti maksavat. Tällainen hinnanvaihtelu, jos kyseessä olevat sopimuspuolet eivät ole siitä etukäteen sopineet, on vastoin sopimusten jatkuvuuden periaatetta ja euroon siirtymisen neutraalisuuden tavoitetta, jotka asetuksella N:o 1103/97 pyritään takaamaan.

55 Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on tarkistaa käsiteltävänään olevassa asiassa, onko lähimpään senttiin pyöristämistä koskevan säännön soveltamisella ollut todellista vaikutusta rahamäärään, joka kuluttajien on maksettava, ja onko tämän säännön soveltaminen vaikuttanut sopimuspuolten sopimusvelvoitteisiin.

56 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on näin ollen tarkistaa, onko O2:n päätöksellä kaikkien minuuttihintojensa pyöristämisestä lähimpään senttiin ollut todellista vaikutusta hintoihin ja rikkooko kyseinen päätös niitä sopimusvelvoitteita, joihin kyseinen yhtiö on sitoutunut asiakkaisiinsa nähden.

57 Toiseen kysymykseen on näin ollen syytä vastata siten, että asetusta N:o 1103/97 on tulkittava siten, ettei se estä muiden kuin maksettavien tai tilitettävien rahamäärien pyöristämistä lähimpään senttiin, kunhan tällainen pyöristämiskäytäntö on sopimusten jatkuvuuden periaatteen, joka taataan kyseisen asetuksen 3 artiklassa, ja euroon siirtymisen neutraalisuuden tavoitteen mukainen, johon kyseisellä asetuksella pyritään, eli kunhan kyseinen pyöristämiskäytäntö ei vaikuta taloudellisten toimijoiden, mukaan lukien kuluttajien, sopimusvelvoitteisiin ja kunhan sillä ei ole todellista vaikutusta tosiasiallisesti maksettavaan hintaan.

Oikeudenkäyntikulut

58 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Pääasiassa kyseessä olevan minuuttihinnan kaltainen tariffi ei ole tietyistä euron käyttöön ottamiseen liittyvistä säännöksistä 17 päivänä kesäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1103/97 5 artiklan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettu maksettava tai tilitettävä rahamäärä, joten sitä ei saada kaikissa tapauksissa pyöristää lähimpään senttiin. Tähän arviointiin ei vaikuta se, että kyseinen tariffi perustuu laskun loppusumman laskemisen pohjaksi otetun yksikön tiettyyn kerrannaiseen, tai se, että kyseinen tariffi on kuluttajan kannalta tavaroiden tai palvelujen hinnan ratkaiseva seikka.

2) **Asetusta N:o 1103/97 on tulkittava siten, ettei se estä muiden kuin maksettavien tai tilitettävien rahamäärien pyöristämistä lähimpään senttiin, kunhan tällainen pyöristämiskäytäntö on sopimusten jatkuvuuden periaatteen, joka taataan kyseisen asetuksen 3 artiklassa, ja euroon siirtymisen neutraalisuuden tavoitteen mukainen, johon kyseisellä asetuksella pyritään, eli kunhan kyseinen pyöristämiskäytäntö ei vaikuta taloudellisten toimijoiden, mukaan lukien kuluttajien, sopimusvelvoitteisiin ja kunhan sillä ei ole todellista vaikutusta tosiasiallisesti maksettavaan hintaan.**

Allekirjoitukset